

Saksprotokoll

Utvalg: Fellestrådet
Møtedato: 17.10.2014
Sak: 22/14

Resultat:

Arkivsak: 11/1423
Tittel: SAKSPROTOKOLL - HØRING - VEDLIKEHOLD AV
KRIGSGRAVER I NORGE

Fellestrådet den 17.10.2014:

Tilstede ved behandlingen: 5 medlemmer

Merknadene til høringsforslaget som fremkommer i saksfremlegget ble gjennomgått.

Møtet la i fellesskap fram følgende endringer i selve saksfremlegget:

Under avsnittet «*Tilleggsmerknad*», la møtet la i fellesskap fram en tilleggssetning: «*Ved strømtilførsel kan det dermed være mulig å få satt opp lyspunkter hvis det skulle bli aktuelt*»

Videre i siste avsnitt «Men fellestrådet *bør* få en.....» endres til «Men fellestrådet *må* få en...osv».

Enstemmig vedtatt.

Med bakgrunn i de merknadene som fremkommer i saksfremlegget og de endringer som ble vedtatt i møtet ble:

Kirkevergens innstilling tatt opp til votering.

Enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Alstahaug kirkelige fellestråd imøteser høringsforslaget med de merknader som fremkommet i møtet.

Rett utskrift: Tove K. Hansen
Skr.

Utskrift sendt til: Det kongelige kulturdepartementet (postmottak@kud.dep.no)

KA – Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon v/Bjarne Kjeldsen til orientering.

Alstahaug kirkelige fellesråd

Sak nr.: 22/14	Behandlende organ i saken: Fellesrådet	Dato: 17.10.2014
-----------------------	---	-------------------------

Saksbehandler: Tove K. Hansen	
Sluttbehandlende vedtaksinstans (underinstans): Alstahaug kirkelige fellesråd	
Dok. offentlig: ☒ Ja ☐ Nei. Hjemmel:	Klageadgang: Etter FVL: ☐ Ja ☐ Nei Etter Særlov: ☐ Ja ☐ Nei ☐ Ikke klageadgang
Møte offentlig: ☒ Ja ☐ Nei. Hjemmel:	
Arkivsaksnr.: 11/1423	Arkivnr.: ARKNR 212/ 511.3

SAK: HØRING - VEDLIKEHOLD AV KRIGSGRAVER I NORGE

I Saksdokumenter (vedlagt):

Høringsdokument dat. 29.09.14

II Saksdokumenter (ikke vedlagt):

III Saksutredning:

(Bakgrunn / Fakta / LA21/ Beredskapsforhold/ Økonomi/ Vurdering / Konklusjon)

Kulturdepartementet sender med dette på høring et notat med forslag til forskrift og tilskuddsordning for vedlikehold av krigsgraver i Norge.

Kulturdepartementets kirkeavdeling har ansvar for forvaltning og vedlikehold av de om lag 28 000 utenlandske krigsgravene i Norge. Vedlikeholdet har de fleste steder vært ivaretatt av lokal gravplassmyndighet, noen steder av privatpersoner, forsvaret og andre. Vedlikeholdsutgiftene har vært dekket av departementet, etter regning.

Departementet foreslår nå at det i en egen forskrift fastsettes at ansvaret for vedlikehold av disse gravene legges til den lokale gravplassmyndigheten. Forslaget til forskrift med merknader framgår av høringsnotatets vedlegg 1. Utgiftene vil fortsatt bli dekket av staten, nå ved et årlig tilskudd. Forslag til tilskuddsbeløp for den enkelte tilskuddsmottakeren framgår av vedlegg 2.

Det legges opp til at nyordningen skal gjøres gjeldende fra 1. januar 2015.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på vurderingene og forslagene i høringsnotatet. Høringsdokumentene er også tilgjengelige på www.regjeringen.no/kud.

Høringsfristen er 15. november 2014.

INNLEDNING

Våren 2011 ble det tatt inn en ny § 23a i gravferdsloven, med følgende ordlyd:

Graver for utenlandske soldater og krigsfanger (krigsgraver) fra første og andre verdenskrig skal være fredet uten tidsbegrensning, holdes i hevd og forvaltes med den verdighet som deres egenart tilsier.

Departementet kan gi nærmere regler om forvaltning og vedlikehold av krigsgraver, krigsgravplasser og krigsminnesmerker.

Det framgår av lovens forarbeider (Prop 81 L (2010-2011) side 27) at dette innebærer at "departementet i forskrift kan fastsette nærmere regler om kirkelig fellesråds ansvar for å stelle krigsgraver på de ordinære kirkegårdene og også overføre ansvaret for vedlikehold av krigskirkegårdene og eventuelle krigsminnesmerker i kommunen til kirkelig fellesråd".

Departementet sender med dette forslag til slike nærmere regler på høring.

I høringsnotatets kapittel 2 er det gjort rede for hva statlig forvaltning av norske og utenlandske krigsgraver og minnesmerker omfatter. Kapittel 3 omtaler register over krigsgravlagte. I kapittel 4 er forslaget til forskrift omtalt og i kapittel 5 forslaget til tilskuddsordning. Som vedlegg 1 følger forslag til forskrift med merknader til den enkelte paragraf. Vedlegg 2 gir oversikt over de krigsgraver, krigsgravplasser og krigsminnesmerker som omfattes av ordningen, med forslag til tilskudd for 2015.

Departementet vil understreke at de utenlandske krigsgravene i Norge siden krigen har vært ivaretatt på en utmerket måte av lokale gravplassmyndigheter og enkeltpersoner. Gjennom 60 år er det utviklet gode rutiner og ordninger. I hovedsak er det nå et behov for å formalisere en allerede innarbeidet praksis. Det er lagt til grunn at det økonomiske ansvaret for vedlikehold av krigsgravplassene fortsatt skal ligge til staten. Departementet vil derfor også i framtida utbetale et tilskudd som dekker kostnadene til de kirkelige fellesrådene som har og vedlikeholder krigsgraver.

FORSLAG TIL FORSKRIFT

Hovedinnholdet i forslaget til forskrift om krigsgraver, krigsminnesmerker og krigsgravplasser er at ansvaret for vedlikehold av disse legges til kirkelig fellesråd/menighetsråd med fellesrådsfunksjoner, eller til kommunen der den har overtatt ansvaret for gravplassforvaltningen i medhold av gravferdsloven § 23.

Kostnadene vil bli dekket ved et årlig tilskudd fra staten. Departementet legger til grunn at dette i all hovedsak innebærer en videreføring av gjeldende praksis. Den ordningen som nå foreslås medfører at stell av krigsgraver blir en oppgave som pålegges kirkelig fellesråd i medhold av lov.

Ansvaret som etter forslaget legges på den lokale gravplassmyndigheten er begrenset til det daglige vedlikeholdet av krigsgravene. Beslutning om eventuelle større oppgraderinger eller endringer av anlegget treffes av departementet. Slikt arbeid skal derfor ikke igangsettes uten at tilsagn om dekning av kostnadene ved det er innhentet fra departementet på forhånd.

Det kan bare foretas gravlegging og nedsetting av likrester på krigsgravplassene etter samtykke fra departementet.

Departementet legger til grunn at vedlikeholdsansvaret omfatter:

- Klipping av gress i vekstsesongen.
- Spavending, utplanting av blomster og gjødsling av bed på våren, lusing, vanning og stell gjennom vekstsesongen.
- Nødvendig beskjæring av busker, løvrydding og fjerning av kvist vår og høst.

- ☐ Vask av monumenter ved behov.
- ☐ Alminnelig tilsyn og pleie av anlegget, blant annet tømming av søppel.

Forslag til forskrift med merknader til den enkelte paragraf følger som vedlegg 1

Alstahaug kirkelige fellesråd fikk ved overtakelse av Tjøtta sovjetiske krigsgravplass og Tjøtta internasjonale krigsgravplass overført kr 400.000 første året for å dekke innkjøp av ny traktorklipper, og for de senere år er det bevilget kr 300.000.

I det nye lovforslaget er kr 300.000 videreført for 2015, noe vi ser oss fornøyd med.

Tilleggsmerknad:

Når det er sagt er det ønskelig at det på sikt gis tilskudd til å få lagt inn strøm i tilknytning til Tjøtta krigsgravplasser. Pr. i dag må det brukes aggregat og i noen tilfeller kan det vanskeliggjøre vedlikeholdsarbeidet. Kostnadene er pr. i dag ikke kjent. Ved strømtilførsel kan det dermed være mulig å få satt opp lyspunkter hvis det skulle bli aktuelt.

Det stilles spørsmål hva departementet mener med «*Departementet legger til grunn at fellesrådene kan søke om å få kompensert merverdiavgiften*».

Ut fra dagens ordning vedr. merverdiavgift så fungerer det slik at når det foretas kjøp av varer og tjenester lokalt, og faktura kommer, så genererer regnskapssystemet automatisk både utgift og inntekt på merverdiavgiften. Momskompensasjonen blir omsøkt og kommer automatisk inn på fellesrådets regnskap.

Jeg oppfatter at søknad om å få kompensert merverdiavgift må være i de tilfellene hvor departementet/Krigsgravtjenesten gjør innkjøp av varer og tjenester selv.

I § 4 tilsyn, andre ledd skal det «*legges til rette for at vedkommende lands krigsgravmyndighet får inspisere og event. også utføre vedlikeholdsarbeid .....*»

Vi er enig i merknaden om «*legge til rette for ... og så langt som mulig innenfor gitte kostnadsrammer å rette oss etter de tilbakemeldinger som blir gitt*», men stiller spørsmål til om dette også gjelder når vedkommende lands krigsgravmyndighet selv utfører vedlikeholdsarbeid. Vil dette arbeidet bli belastet vårt budsjett uavhengig av størrelsesorden på kostnadene.

Dette kan medføre uforutsigbarhet til vedlikehold.

Slik vi ser det må det forutsettes at slikt vedlikeholdsarbeid er avklart med departementet, og at departementet i samsvar med det tilfører fellesrådet økt tilskudd for å dekke disse kostnadene hvis det anses som nødvendig.

§5 Registerføring

Ser det som positivt at Falstadsenteret får tilført denne oppgaven.

Men fellesrådet må få en oversikt/opplysninger over de som er gravlagt som er lett tilgjengelig for bruk sett i fra et vedlikeholds synspunkt.

IV Saksbehandlers/Kirkevergens innstilling:

Alstahaug kirkelige fellesråd imøteser høringsforslaget med de merknader som fremkommet i møtet.

Sandnessjøen, den 10.10.2014

Tove K. Hansen
Kirkeverge